

7. Yurchenko, O.A., Svyryda, O.A. (2022). «Social enterprises in Ukraine: state and problems of development». *Tsyfrova ekonomika ta ekonomichna bezpeka*. Issue 3 (03). pp. 74–78. DOI: <https://doi.org/10.32782/dees.3-13>.
8. Cappelletti, C., Divella, M. (2018). «Human capital and firms' innovation: evidence from emerging economies». *Economics of Innovation and New Technology*. № 28 (5). pp. 1–17. DOI: <https://doi.org/10.1080/10438599.2018.1557426>.
9. Global Innovation Index 2023. Innovation in the face of uncertainty. Available at: <https://www.wipo.int/edocs/pubdocs/en/wipo-pub-2000-2023-en-main-report-global-innovation-index-2023-16th-edition.pdf>.

Abstract.

Tarasenko T. Prospects for enhancing the development of social entrepreneurship in Ukraine.

In modern conditions, a significant share of social entrepreneurs whose activities are actively developing are looking for new ways to increase efficiency and external support. Given the excellent opportunities offered by social entrepreneurship, its long-term relevance is evident in today's world. The article aims to study the problems and prospects for activating the development of social entrepreneurship in Ukraine in modern conditions. The role of social entrepreneurship's development in Ukraine's economy is clarified, proving the feasibility of its further activation. Attention is paid to the internal and external reasons for the activation of the development of social entrepreneurship, which makes it possible to identify sensitive objects of influence in the construction of public management mechanisms. Public administration can support social enterprises through regulatory policies, financial support, and the creation of a favorable legislative environment for their activities. According to the study results, the key aspects are the improvement of the efficiency of the use of resources and the support of community development. Social enterprises can contribute to these goals through innovative approaches to solving social problems, involving the local population in development processes, and creating a sustainable socio-economic environment. The types of innovations available to social entrepreneurship in modern conditions are substantiated. It has been proven that developing social entrepreneurship can strengthen territorial communities and stimulate interaction between business, civil society, and the state in solving regional social problems. Mechanisms of interaction between social entrepreneurship and business are indicated, which help to stimulate innovation, community, and interaction between different branches of business, thereby contributing to the creation of significant social and economic benefits.

Keywords: social entrepreneurship, public administration mechanisms, community, development, activation, social and environmental issues, innovations.

Стаття надійшла до редакції 25.12.2023 р.

Бібліографічний опис статті:

Тарасенко Т.М. Перспективи активізації розвитку соціального підприємництва в Україні. Актуальні проблеми інноваційної економіки та права. 2024. № 1. С. 10-14.

Tarasenko T. Prospects for enhancing the development of social entrepreneurship in Ukraine. Actual problems of innovative economy and law. 2024. No. 1, pp. 10-14.

УДК: 338.43:631.1(477):351.74; JEL classification: F52, H55
DOI: <https://doi.org/10.36887/2524-0455-2024-1-3>

СИТНИК Григорій Петрович¹, доктор наук з державного управління, професор, завідувач кафедри глобальної та національної безпеки, <https://orcid.org/0000-0002-3083-5733>
ТАРАН Євгеній Іванович¹, кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри глобальної та національної безпеки, <https://orcid.org/0000-0002-1822-6978>

ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА ЩОДО ДОБРОБУТУ НАСЕЛЕННЯ ТА ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ У КОНТЕКСТІ ЇЇ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ

Ситник Г.П., Таран Є.І. Державна політика щодо добробуту населення та продовольчої безпеки України у контексті її конкурентоспроможності: теоретичний аспект.

Стаття присвячена аналізу залежності добробуту населення та продовольчої безпеки в Україні в контексті повоєнної реконструкції та конкурентоспроможності, а також ризиків та обмежень державної політики. У статті вперше поєднано три концепції: «добробут населення», «продовольча безпека», «конкурентоспроможність держави». Автори використали різні теоретичні та практичні підходи, критерії, показники та методи, які відображають різні аспекти та проблеми добробуту населення та конкурентоспроможності держави. Автори врахували також міжнародні стандарти та рекомендації, а також специфіку національних умов і потреб. Добробут населення, продовольча безпека та конкурентоспроможність держави залежать одне від одного, але не є лінійною та однозначною залежністю. Існують різні чинники, які впливають на цю залежність, такі як контекст, цінності, інтереси, стратегії та політики. Повоєнна реконструкція та конкурентоспроможність держави створюють нові виклики та загрози для добробуту населення та продовольчої безпеки в Україні, такі як нерівномірний розподіл ресурсів, благ, можливостей і впливу між різними групами населення, особливо вразливими та маргіналізованими, негативний вплив на довкілля, яке є важливим чинником добробуту населення, зниження якості життя, здоров'я, безпеки та щастя населення. Автори запропонували вдосколювати державну політику на основі стратегії, яка б враховувала інтереси та потреби різних груп населення, а також збереження та поліпшення довкілля. Така стратегія має бути заснована на принципах гарантованого мінімального рівня добробуту, забезпечення рівних можливостей, підвищення якості життя, зміцнення соціальної згуртованості, зміцнення соціальної безпеки, захисту, відповідальності та інтеграції. На думку автора, запобігти та подолати ризики та обмеження державної політики щодо добробуту населення в Україні можуть проведення адміністративної, економічної, демографічної, соціальної, політичної, оборонної, екологічної та культурної реформ. Результати цього дослідження можуть бути використані для планування, реалізації, моніторингу та оцінювання державної політики щодо добробуту населення та конкурентоспроможності держави в Україні, а також для співпраці з міжнародними партнерами та громадськістю. Автори закликають до подальшого дослідження цих питань, зокрема з використанням нових даних, методів та інструментів.

Ключові слова: державна політика, продовольча безпека, добробут, населення, Україна, стратегія, наукові засади, пріоритети, виклики, повоєнна реконструкція, конкурентоспроможність, держава.

¹Навчально-науковий інститут публічного управління та державної служби, Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Постановка проблеми у загальному вигляді. Добробут населення та продовольча безпека є важливими складовими якості життя та соціально-економічного розвитку в Україні. Однак війна в Україні призвела до серйозних порушень у сфері продовольства та зниження рівня добробуту значної частини населення. Крім того, війна негативно вплинула на конкурентоспроможність держави на світових ринках, зокрема аграрних. Таким чином, виникла необхідність розроблення та реалізації ефективної державної політики, яка б забезпечила добробут населення та продовольчу безпеку в Україні в умовах повоєнної реконструкції та конкурентоспроможності держави.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Добробут населення, продовольча безпека країни, конкурентоспроможність держави є багатогранними поняттями та суспільними явищами, які можна досліджувати з трьох теоретичних підходів. Індивідуалістичний підхід визначає добробут населення як суму індивідуальних добробутів, які визначаються самими людьми, разом з продовольчою безпекою та конкурентоспроможністю держави вони вимірюються об'єктивними показниками, наприклад, доходом, споживанням, багатством тощо. Цей підхід домінує в економічній науці (А. Сміт, Дж. Бентам, Дж. Мілль, А. Маршалл, Л. Вальрас, В. Парето, П. Самуельсон, М. Фрідмен та ін.). Інституційний підхід визначає ці три суспільні феномени залежно від якості інститутів, які регулюють різні сфери життя суспільства. Інституції визначають правила гри, які впливають на можливості та обмеження громадян, вони фіксують роль держави у забезпеченні добробуту, продовольчої безпеки, конкурентоспроможності. Цей підхід базується на аналізі історичного розвитку інститутів (К. Маркс, М. Вебер, Т. Веблен, Дж. Коммонс, Д. Норт, Е. О'Ніл, А. Сен та ін.). Суб'єктивний підхід показує, що добробут населення – це ступінь задоволення життям та щасття, які відображають суб'єктивні оцінки, почуття, цінності та уподобання людей, відповідно, від цього залежить рівень продовольчої безпеки та конкурентоспроможність держави (А. Маслоу, К. Роджерс, Е. Дінер, Р. Лейард, Д. Канеман, Р. Нозік, Д. Парффіт та ін.). На наукові дослідження, у яких здійснювався аналіз зв'язку добробуту, продовольчої безпеки та конкурентоспроможності держави у галузі публічного управління, ми не натрапляли.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою цього дослідження є теоретичний аналіз добробуту населення та продовольчої безпеки України в контексті її конкурентоспроможності.

Було використано такі методи, як аналіз наукової літератури, статистичних даних, соціологічних опитувань, стратегій політик і програм. Аналіз наукової літератури дозволив виокремити основні підходи до дослідження проблеми. Аналіз статистичних даних про добробут населення та конкурентоспроможність держави дозволив виявити тенденції, динаміку, кореляції та порівняння між країнами. Аналіз результатів соціологічних

досліджень щодо добробуту та чинників, які на нього впливають, дав можливість врахувати суб'єктивні та об'єктивні аспекти добробуту, визначити цінності, інтереси, потреби, задоволення, сподівання, ставлення, довіру, участь громадян. Аналіз стратегій, політик і програм, які спрямовані на підвищення добробуту населення та конкурентоспроможності держави допоміг виявити пріоритети, напрями, механізми щодо формування та реалізації політики держави щодо добробуту населення та конкурентоспроможності держави.

Виклад основного матеріалу дослідження. Добробут населення та продовольча безпека в Україні ґрунтуються на різних теоретичних підходах, які враховують різні аспекти, критерії, показники та цілі добробуту, а також їхню сутність і джерела. Ці підходи відображаються в нормативно-правових актах і стратегічних документах, які визначають державну політику щодо добробуту населення та продовольчої безпеки в Україні: Конституції України, як основному законі держави, який визначає права, свободи та обов'язки громадян, а також гарантує їх захист і реалізацію; «Стратегії сталого розвитку «Україна – 2020» [14], «Державній стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки» [3]; Указі Президента «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року» [15], яким доручено розробити нову стратегію. Це основні документи, якими визначаються стратегічні пріоритети, цілі, завдання, механізми та індикатори сталого розвитку України.

Зокрема, стратегія щодо добробуту населення та продовольчої безпеки України має закріплювати принципи гарантованого мінімального рівня добробуту, забезпечення рівних можливостей, підвищення якості життя, зміцнення соціальної згуртованості, зміцнення соціальної безпеки, забезпечення соціального захисту, соціального діалогу, соціальної відповідальності, солідарності, інтеграції. Закон України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб» визначає засади забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб, а також механізми їх реалізації. Закон закріплює принципи дотримання прав і свобод внутрішньо переміщених осіб, забезпечення їх соціальної адаптації, інтеграції, захисту, підтримки, допомоги, компенсації, відшкодування, реабілітації та відновлення. Закон України «Про основні засади державної молодіжної політики» визначає засади державної молодіжної політики, а також механізми їх реалізації. Закон закріплює принципи забезпечення прав і свобод молоді, створення умов для їх розвитку, самореалізації, участі, відповідальності, підтримки, захисту, сприяння, співпраці та партнерства.

Добробут населення – це показник ефективності державної політики, який відображає рівень забезпеченості людей матеріальними та духовними благами, а також якість їхнього життя [7-10]. Для оцінювання добробуту населення та продовольчої безпеки України в контексті її конкурентоспроможності можна використовувати різні критерії та показники, які враховують різні аспекти добробуту. Серед таких, зокрема, ВВП на одну

особу населення, Індекс глобальної конкурентоспроможності, Індекс людського розвитку, Індекс сприйняття корупції, Індекс соціального розвитку тощо. Ці та інші критерії та показники добробуту населення в Україні можна порівнювати з міжнародними стандартами та рекомендаціями, які розробляють і використовують різні міжнародні організації, які мають на меті сприяти досягненню цілей сталого розвитку.

Для такого порівняння ми звернулися до показника ВВП на одну особу населення в Україні та інших країнах-сусідах України як базового об'єктивного критерію та склали таблицю за роками з інтервалом в п'ять років [17]. У результаті бачимо, що ВВП України знижувався у 1990-х, зростав у 2000-х, але знову знижується останніми роками. Натомість Польща показує стабільне зростання ВВП упродовж усього періоду, який досліджується. Також Болгарія має послідовне зростання ВВП, але менш інтенсивне. Словаччина показує стабільне зростання, але з певними коливаннями. Румунія має зростання ВВП, але з певними відмінностями в різні періоди. Угорщина теж має чітке зростання ВВП, але зі зменшенням у 2023 р. Вплив динаміки ВВП на рівень добробуту та продовольчу безпеку в Україні демонструє зниження ВВП останніми роками, що може призвести до зменшення рівня добробуту. Низький ВВП на одну особу населення може обмежувати доступ до освіти, охорони здоров'я та інших соціальних послуг, понизити рівень добробуту та продовольчої безпеки, відповідно, впливаючи на конкурентоспроможність держави. Нерівномірний розподіл доходів може призвести до збільшення соціальної нерівності та негативно вплинути на добробут населення, продовольчу безпеку та конкурентоспроможність держави. Польща (перша за показниками країна) показує стабільне зростання ВВП, що сприяє покращенню добробуту. Високий ВВП на одну особу населення дозволяє забезпечити якісні соціальні та економічні послуги. Болгарія (остання за показниками країна) демонструє поступове зростання ВВП, але менш інтенсивне, може обмежувати можливості для покращення добробуту. Низький ВВП може призвести до недостатнього фінансування освіти, охорони здоров'я та інфраструктури, впливаючи негативно на добробут, безпеку та конкурентоспроможність суспільства. Які ж тенденції можна спостерігати, базуючись на цих даних? Можемо констатувати, що, зокрема, високий ВВП сприяє покращенню добробуту, але важливо забезпечити рівний розподіл доходів. Демографічні показники також впливають на добробут, продовольчу безпеку населення та конкурентоспроможність держави. Україна має зосередитися на сталому економічному зростанні та соціальному розвитку для покращення добробуту свого населення [1]. Забезпечивши високу продовольчу безпеку та конкурентоспроможність держави. Аналіз викликів у контексті повоєнної відбудови та конкурентоспроможності держав засвідчує, що після війни та політичних змін Україна зазнає впливу викликів щодо відновлення економіки, інфраструктури та соціальних систем.

Відбудова після війни може вплинути на рівень добробуту населення. Стабільне зростання ВВП допомагає Польщі покращувати якість життя свого населення та збільшувати конкурентоспроможність. Болгарія демонструє низький ВВП, що може ускладнити зростання добробуту, отже має зосередитися на розвитку економіки та соціальних послуг.

Що можна запропонувати у цьому зв'язку Україні? Найперше це розроблення пропозицій з мінімізації негативних наслідків. Розробити довгострокові стратегії для забезпечення сталого економічного зростання та соціальної справедливості. Залучення інвестицій у розвиток інфраструктури та освіти. На прикладі Польщі – подальше підтримування стабільного економічного зростання та соціальних програм для забезпечення добробуту населення. На прикладі Болгарії – провести реформи в економіці, освіті та охороні здоров'я для покращення добробуту.

Таблиця 1

ВВП на одну особу населення в окремих країнах (1991-2023, п'ятирічний інтервал)

| Рік/Країна | Україна | Польща | Словаччина | Румунія | Словенія |
|------------|-----------|----------|------------|----------|----------|
| 1991 | \$1,870 | \$2,680 | \$3,700 | \$1,070 | \$3,220 |
| 1996 | \$1,140 | \$4,470 | \$5,850 | \$1,740 | \$5,430 |
| 2001 | \$1,310 | \$6,550 | \$8,790 | \$2,720 | \$9,160 |
| 2006 | \$2,060 | \$10,200 | \$15,100 | \$4,730 | \$17,900 |
| 2011 | \$3,490 | \$13,950 | \$19,070 | \$7,130 | \$22,600 |
| 2016 | \$2,130 | \$14,950 | \$17,990 | \$8,890 | \$23,620 |
| 2021 | \$4,060 | \$16,950 | \$20,500 | \$12,010 | \$27,680 |
| 2023 | \$3,400 | \$18,350 | \$21,800 | \$13,440 | \$29,030 |
| Рік/Країна | Туреччина | Молдова | Угорщина | Чехія | Болгарія |
| 1991 | \$2,450 | \$1,100 | \$2,510 | \$4,370 | \$1,950 |
| 1996 | \$3,520 | \$1,000 | \$3,860 | \$6,940 | \$2,540 |
| 2001 | \$4,740 | \$1,200 | \$5,780 | \$9,810 | \$3,580 |
| 2006 | \$8,220 | \$1,600 | \$9,570 | \$16,460 | \$5,880 |
| 2011 | \$10,520 | \$2,000 | \$12,320 | \$18,980 | \$7,340 |
| 2016 | \$10,830 | \$1,900 | \$13,930 | \$19,920 | \$7,960 |
| 2021 | \$11,820 | \$2,300 | \$16,690 | \$23,920 | \$9,620 |
| 2023 | \$12,520 | \$2,400 | \$18,050 | \$25,610 | \$10,330 |

Джерело: [17].

Війна створила багато викликів і загроз для добробуту населення та забезпечення високого рівня продовольчої безпеки. Відповідно, це вплинуло і на її конкурентоспроможність. Перший виклик – це скорочення чисельності населення до 35 млн до 2050 р. через низьку народжуваність, високу смертність і масову міграцію. Це впливає на розвиток і використання людського капіталу, а також на соціальний захист і безпеку населення. Порушення світового виробництва та торгівлі товарами у багатьох галузях через війну, що призвело до мільярдних збитків та уповільнення зростання світової економіки. Це погіршує економічну безпеку України та її здатність задовольняти потреби населення. Зростання бідності, безробіття, нерівності, соціальної відчуженості, дискримінації, насильства, травм, хворіб та інших негативних наслідків війни для населення. Це погіршує якість життя, здоров'я, освіту, житло, продовольство, водопостачання, санітарію та інші сфери

життєдіяльності населення. Для вирішення завдань щодо цих викликів і загроз потрібна широкомасштабна та комплексна стратегія, яка б враховувала потреби та інтереси різних груп населення, особливо вразливих та маргіналізованих. Така стратегія повинна бути заснована на принципах гарантованого мінімального рівня добробуту, забезпечення рівних можливостей, підвищення якості життя, зміцнення соціальної згуртованості, зміцнення соціальної безпеки, соціального захисту, соціального діалогу, соціальної відповідальності, соціальної солідарності, соціальної інтеграції та соціальної мобільності. Без стабільності, безпеки, миру, прав і свобод, рівних можливостей, якості життя, соціальної справедливості, соціального захисту, соціального діалогу, соціальної відповідальності, соціальної солідарності, соціальної інтеграції та соціальної мобільності неможливо досягти високого рівня добробуту населення. Тому повоєнна реконструкція та конкурентоспроможність держави сприяють покращенню добробуту населення України.

Державна політика щодо добробуту населення та продовольчої безпеки України має на меті забезпечити стабільність, рівність, справедливість, безпеку та розвиток суспільства. Однак є ризики та обмеження, які погіршують якість життя населення і впливають негативно національну безпеку, зокрема, на її складову – продовольчу безпеку та інтеграцію. Серед них насамперед це неефективність державного апарату, корупція, бюрократія; нестабільність економічної ситуації, низьке зростання, висока інфляція, безробіття, падіння доходів, бідність, нерівність; незадовільний стан демографічних процесів, низька народжуваність, висока смертність, масова міграція, зменшення населення, зниження якості та тривалості життя; недостатність соціального захисту та соціальної справедливості, низькі соціальні стандарти та пільги, недосконала система соціального страхування та пенсій, недостатня підтримка вразливих груп, низька соціальна включеність і солідарність; слабкість національної безпеки та територіальної цілісності держави, війна в Україні, переміщення населення, гібридні загрози, низька обороноздатність та оборонна спроможність; негативний вплив на довкілля, забруднення повітря, води, ґрунту, порушення екологічної рівноваги, втрата біорізноманіття, виснаження природних ресурсів, зміна клімату, низька екологічна свідомість та культура; втрата культурної різноманітності та національної єдності населення, етнічні, мовні, релігійні, регіональні та інші розбіжності, зниження національної ідентичності, мови, історії, традицій, духовності, культурного рівня та

творчого потенціалу. Для врахування негативної дії ризиків та обмежень потрібна ефективна та результативна державна політика, яка враховує міжнародні стандарти та рекомендації, а також національні умови та потреби. Така політика має бути спрямована на досягнення цілей сталого розвитку, які визначають пріоритети для поліпшення якості життя, збереження довкілля та зміцнення співпраці. Для цього потрібно використовувати комплексний і системний підхід, який враховує всі сфери життя, потреби та інтереси населення, а також залучати всіх зацікавлених сторін. Також необхідно використовувати надійні та актуальні дані про добробут населення, які дозволяють вимірювати та оцінювати політику добробуту. Для цього важливе проведення переписів населення та соціальних досліджень, а також використання міжнародних рейтингів та індексів.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Добробут населення та продовольча безпека безпосередньо залежать від конкурентоспроможності держави, але не є лінійною та однозначною залежністю. Існують різні чинники, які впливають на цю залежність, такі як контекст, цінності, інтереси, підходи, критерії, показники, методи, інструменти, стратегії, політики, програми, проєкти, ініціативи тощо. Стратегічна повоєнна реконструкція та ефективна стратегія конкурентоспроможності держави створюють нові виклики та загрози для добробуту населення та продовольчої безпеки України, такі як нерівномірний розподіл ресурсів, благ, можливостей та впливу між різними групами населення, особливо вразливими та маргіналізованими, негативний вплив на довкілля, яке є важливим чинником добробуту населення, зниження якості життя, здоров'я, безпеки та щастя населення, а також вони й створюють нові можливості. Ці можливості – це зміна пріоритетів щодо економічних основ суспільного розвитку, розвиток суспільного ресурсу, збільшення суспільних благ, можливостей та впливу між різними групами населення, екоорієнтоване споживання та позитивний вплив на довкілля, яке є важливим чинником добробуту населення та продовольчої безпеки, підвищення якості життя, здоров'я, безпеки та щастя населення. З метою реалізації можливостей і мінімізації загроз в Україні має бути розроблена стратегія, яка повинна бути заснована на принципах гарантованого мінімального рівня добробуту, забезпечення рівних можливостей, підвищення якості життя, зміцнення соціальної згуртованості, зміцнення соціальної безпеки, соціальної відповідальності та соціальної інтеграції.

Література.

1. Антонюк В.П., Щетініна Л.В. Оцінка і пріоритети добробуту населення України. *Демографія та соціальна економіка*. 2019. №4(38). С. 71-85. DOI: <https://doi.org/10.15407/dse2019.04.071.13>.
2. Витрати і ресурси домогосподарств України у 2021 році (за даними вибіркового обстеження умов життя домогосподарств України). Статистичний збірник. Держстат. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>.
3. Державна стратегія регіонального розвитку на 2021-2027 роки. Затверджено постановою Кабінету Міністрів України № 695 від 5 серпня 2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-%D0%BF#Text>.
4. Завгородня С.П. Поглиблення нерівності в доходах населення в умовах збройної агресії проти України. НІСД. URL: <https://niss.gov.ua/news/komentari-ekspertiv/pohlyblennya-nerivnosti-v-dokhodakh-naseleण्या-v-umovakh-zbroynoyi>.

5. **Завгородня С.** Добробут як наукова категорія та пріоритет державної політики щодо збереження та зростання добробуту в умовах повоєнного відновлення України. *Науковий вісник: Державне управління*. 2023. №2 (14). С. 181-201.
6. Звіт МОМ про внутрішнє переміщення в Україні опитування загального населення. Раунд 7. Опитування 23 липня 2022 року. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: <http://nowar.nbu.gov.ua/post/0000269>.
7. **Карпетян О.М.** Актуальні форми формування суверенного фонду добробуту України в післявоєнному періоді. *Актуальні проблеми правознавства*. 2022. Випуск 2. С. 45-50.
8. **Кравцов О.О.** Моделювання суспільного добробуту на основі етичних критеріїв розподілу економічних благ. *Економіка. Фінанси. Право*. 2019. № 7(1). С. 18-21.
9. **Молчанова Е., Ковтонюк К., Савич О.** Методологічні підходи до визначення суспільного добробуту країни. *Міжнародна економічна політика*. 2019. № 1. С. 46-69.
10. **Мордовець М.В.** Досвід розбудови держави загального добробуту: проблеми та перспективи. *Гілея: науковий вісник*. 2019. Випуск 143(3). С. 58-60.
11. Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб. Закон України № 1706-VII від 30.12.2023. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1706-18#Text>.
12. Про основні засади молодіжної політики. Закон України № 1414-IX від 31.03.2023. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1414-20#Text>.
13. **Ситник Г. П.** Проблеми забезпечення національної безпеки у контексті забезпечення стійкості соціального порядку. *Effective public and municipal administration: theory, methodology, practice. EU experience*. 2020. URL: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-005-6-3>
14. Стратегія сталого розвитку «Україна - 2020». Схвалено Указом Президента України № 5/2015 від 12 січня 2015 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5/2015#Text>.
15. Указ Президента «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року» № 722/2019 від 30.09.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text>.
16. CEP 2022: Зростання активізму, відсіч ворогу та зміна ставлення до корупції. USAID. URL: <https://engage.org.ua/cep-2022-zrostantia-aktyvizmu-vidsich-vorohu-ta-zmina-stavlennia-do-koruptsii/>.
17. GDP per capita, PPP (current international \$). International Comparison Program, World Bank. World Development Indicators database, World Bank. Eurostat-OECD. PPP Programme. URL: <https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.PCAP.PP.CD>.

References.

1. **Antoniuk, V.P., Schetinina, L.V.** (2019). «Evaluation and priorities of the well-being of the population of Ukraine». *Demografія ta sotsial'na ekonomika*. N4(38). pp. 71-85. DOI: <https://doi.org/10.15407/dse2019.04.071.13>.
2. Vytraty i resursy domohospodarstv Ukrainy u 2021 rotsi (za danymy vybirkovoho obstezhennia umov zhyttia domohospodarstv Ukrainy). Statystychnyj zbirnyk. Derzhstat. [Expenses and resources of Ukrainian households in 2021 (according to the data of a sample survey of the living conditions of Ukrainian households). Statistical collection. State Statistics Service]. Available at: <https://www.ukrstat.gov.ua/>.
3. Derzhavna stratehiia rehional'noho rozvytku na 2021-2027 roky. Zatverdzheno postanovoiu Kabinetu Ministriv Ukrainy. (2020). [State strategy of regional development for 2021-2027. Approved by Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine]. № 695 dated August 5, 2020. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-%D0%BF#Text>.
4. **Zavhorodnia, S.P.** Pohlyblennia nerivnosti v dokhodakh naseleння v umovakh zbrojnoi ahresii proty Ukrainy. NISD. [The deepening of inequality in the incomes of the population in the conditions of armed aggression against Ukraine]. Available at: <https://niss.gov.ua/news/komentari-ekspertiv/pohlyblennya-nerivnosti-v-dokhodakh-naseleння-v-umovakh-zbroynoyi>.
5. **Zavhorodnia, S.** (2023). «Well-being as a scientific category and a priority of state policy regarding the preservation and growth of well-being in the conditions of the post-war recovery of Ukraine». *Naukovyj visnyk: Derzhavne upravlinnia*. №2 (14). pp. 181-201. DOI: [https://doi.org/10.33269/2618-0065-2023-2\(14\)-181-201](https://doi.org/10.33269/2618-0065-2023-2(14)-181-201).
6. Zvit MOM pro vnutrishnie peremischennia v Ukraini opytuvannia zahal'noho naseleння. Raund 7. Opytuvannia 23 lypnia 2022 roku. Natsional'na biblioteka Ukrainy imeni V. I. Vernads'koho. [IOM report on internal displacement in Ukraine survey of the general population. Round 7. Survey July 23, 2022. National Library of Ukraine named after V. I. Vernadskyi]. Available at: <http://nowar.nbu.gov.ua/post/0000269>.
7. **Karapetian, O.M.** (2022). «Actualities of the formation of the sovereign welfare fund of Ukraine in the post-war period». *Aktual'ni problemy pravoznavstva*. Issue 2. pp. 45-50. DOI: <https://doi.org/10.35774/app2022.02.045>.
8. **Kravtsov, O.O.** (2019). «Modeling public welfare based on ethical criteria for the distribution of economic benefits». *Ekononika. Finansy. Pravo*. № 7(1). pp. 18-21.
9. **Molchanova, E., Kovtoniuk, K., Savych, O.** (2019). «Methodological approaches to determining the public welfare of the country». *Mizhnarodna ekonomichna polityka*. № 1. pp. 46-69. DOI: <https://doi.org/10.33111/iep.2019.30.0334>.
10. **Mordovets', M.V.** (2019). «The experience of building a general welfare state: problems and prospects». *Hileia: naukovyj visnyk*. Issue 143(3). pp. 58-60.37.
11. Pro zabezpechennia prav i svobod vnutrishn'o peremischenykh osib. Zakon Ukrainy. (2023). [On ensuring the rights and freedoms of internally displaced persons. Law of Ukraine]. № 1706-VII dated December 30, 2023. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1706-18#Text>.
12. Pro osnovni zasady molodizhnoi polityky. Zakon Ukrainy. (2023). [About the main principles of youth policy. Law of Ukraine]. №1414-IX dated March 31, 2023. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1414-20#Text>.
13. **Sytnyk H. P.** "Problems of ensuring national security in the context of ensuring the stability of the social order". *Effective public and municipal administration: theory, methodology, practice. EU experience*. 2020. URL: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-005-6-3>
14. Stratehiia staloho rozvytku «Ukraina - 2020». Skhvaleno Ukazom Prezydenta Ukrainy. (2015). [Sustainable development strategy "Ukraine - 2020. Approved by Decree of the President of Ukraine]. № 5/2015 dated January 12, 2015. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5/2015#Text>.
15. Ukaz Prezydenta «Pro Tsili staloho rozvytku Ukrainy na period do 2030 roku». (2019). [Presidential Decree "On the Sustainable Development Goals of Ukraine for the period until 2030"]. № 722/2019 dated September 30, 2019. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text>.

16. CEP 2022: Zrostannia aktyvizmu, vidsich vorohu ta zmina stavlennia do koruptsii. USAID. Available at: <https://engage.org.ua/cep-2022-zrostannia-aktyvizmu-vidsich-vorohu-ta-zmina-stavlennia-do-koruptsii/>.

17. GDP per capita, PPP (current international \$). International Comparison Program, World Bank. World Development Indicators database, World Bank. Eurostat-OECD. PPP Programme. Available at: <https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.PCAP.PP.CD>.

Abstract.

Sytnyk H., Taran Y. State policy regarding the welfare of the population and food security of Ukraine in the context of its competitiveness: theoretical aspect.

The article is devoted to analyzing the dependence on population well-being and food security in Ukraine in the context of post-war reconstruction and state competitiveness, as well as the risks and limitations of state policy. The article combines three concepts for the first time: «well-being of the population», «food security», «state competitiveness». The authors used various theoretical and practical approaches, criteria, indicators, and methods that reflect different aspects and problems of population well-being and state competitiveness. They also considered international standards and recommendations and the specificity of national conditions and needs. Population well-being, food security, and state competitiveness depend on each other, but they are not a linear and unambiguous dependence. Various factors, such as context, values, interests, strategies, and policies, influence this dependence. Post-war reconstruction and state competitiveness create new challenges and threats to population well-being and food security in Ukraine, such as uneven distribution of resources, goods, opportunities, and influence among different groups of the population, especially vulnerable and marginalized, negative impact on the environment, which is an essential factor of population well-being, reduction of quality of life, health, security, and happiness of the population. The author proposed a strategy that would consider the interests and needs of different population groups and the preservation and improvement of the environment. Such a strategy should be based on the guaranteed minimum level of well-being, ensuring equal opportunities, improving quality of life, strengthening social cohesion, and ensuring social security, protection, responsibility, and integration. The risks and limitations of state policy on population well-being in Ukraine can be prevented and overcome by conducting administrative, economic, demographic, social, political, defense, environmental, and cultural reforms. The results of this study can be used for planning, implementation, monitoring, and evaluation of state policy on population well-being and state competitiveness in Ukraine, as well as for cooperation with international partners and the public. The author calls for further research on these issues, especially using new data, methods, and tools.

Keywords: state policy, food security, well-being, population, Ukraine, strategy, scientific foundations, priorities, challenges, post-war reconstruction, competitiveness, state.

Стаття надійшла до редакції 20.12.2023 р.

Бібліографічний опис статті:

Ситник Г.П., Таран Є.І. Державна політика щодо добробуту населення та продовольчої безпеки України у контексті її конкурентоспроможності: теоретичний аспект. Актуальні проблеми інноваційної економіки та права. 2024. № 1. С. 14-19.

Sytnyk H., Taran Y. State policy regarding the welfare of the population and food security of Ukraine in the context of its competitiveness: theoretical aspect. Actual problems of innovative economy and law. 2024. No. 1, pp. 14-19.